



NEED TO KNOW: FORSIKRING

INDBO/ANSVARSFORSIKRING

Indboforsikringen er to forsikringer samlet i én.

Der er en indboforsikring, som dækker din boligs indbo, hvis der sker en brand, kortslutning, vand- eller tyveriskade.

Indbo er alt det, der ville falde ud af din bolig, hvis du forestiller dig, at du vender den på hovedet. Det kan fx være computer, cykel, smykker, tøj og møbler.

Derudover er der en ansvarsforsikring, som erstatter dine udgifter, hvis du kommer til at lave skader på andre personer eller andre personers ting.

KNALLERT/BILFORSIKRING

For motorkøretøjer er der to typer af dækninger.

Den ene er en ansvarsforsikring, som er lovpligtig. Dvs. at du ikke kan få registreret din bil/knallert uden at have en forsikring. Ansvarsforsikringen dækker de udgifter, du kan få, hvis du laver skader med din knallert eller bil på andre personer eller deres ting.

Den anden er en kaskoforsikringen, og den kan du selv bestemme, om du vil have. Kaskoforsikringen dækker skader, som sker på selve bilen/knallerten. Hvis du fx bakker ind i en lygtepæl og smadrer bagenden på din knallert/bil, så dækker kaskoen.

PRÆMIE

Præmien er den pris, du betaler for forsikringen.

REJSEFORSIKRING

Rejseforsikringen dækker, hvis du bliver syg eller kommer til skade under din ferie.

Her er nogle eksempler på, hvad den dækker:

- Hjemtransport - hvis du selv bliver alvorligt syg, eller hvis nogle i din familie bliver akut alvorligt syge, så du må rejse hjem.
- Erstatningsrejse - hvis du bliver indlagt i mere end halvdelen af din ferie, kan du få en ny rejse betalt.
- Afbestilling – hvis du er forhindret i at rejse pga. sygdom, får du dine penge for rejsen retur.
- Bagageforsinkelse – hvis din bagage er forsinket i mere end fem timer, får du nogen penge, så du kan købe det mest nødvendige udstyr.



NEED TO KNOW: FORSIKRING

SELVRISIKO

Hvis du vil have en billigere forsikring, kan du vælge en forsikring med selvrisiko. Selvrisiko betyder, at du ikke får dækket hele beløbet, hvis du fx får stjålet eller beskadiget dine ting.

Eksempel:

Du har en indbo/ansvarsforsikring med en selvrisiko på 500 kroner.

Din nye cykel bliver stjålet. Den har kostet 5.000 kr. Da du har en selvrisiko på 500 kr., får du erstattet 4.500 kr. pga. selvrisikoen.

ULYKKESFORSIKRING

Ulykkesforsikringen dækker, hvis du kommer ud for en ulykke, hvor du kommer til at beskadige kroppen og tænderne.

Hvis du fx slår din ryg, og du har brug for behandlinger hos en fysioterapeut eller en kiropraktor, så dækker din ulykkesforsikring de udgifter, der er til behandlingerne.

Hvis ulykken efterlader et varigt mén på over 5%, vil du også få udbetalt en sum penge. Et "varigt mén" er en fysisk skade, der ikke kan helbredes.

Hvor meget du får udbetalt afhænger af den ulykkesforsikring, du har valgt. Du kan vælge at være forsikret for en bestemt sum penge. På baggrund af den valgte sum udregnes det beløb, du får udbetalt i forsikringspenge.

Eksempel:

Hvis du kommer til skade ved sport eller i trafikken og får en mindre læsion af korsbåndet, vil dette typisk give et varigt mén svarende til 5 %.

Forsikringssum 1.000.000 kr.

Varige mén 5 %

Erstatning til dig: 50.000 kr.

Du skal være opmærksom på, at hvis du fx går til selvforsvar, kampsport, motorsport eller paraglidning betegnes dette som farlig sport. Det kræver derfor en tillægsdækning, ellers dækker din ulykkesforsikring ikke, hvis du kommer til skade.



NEED TO KNOW: BANK OG ØKONOMI

BUDGET

Et budget er en plan for dine indtægter og udgifter i en periode. Et budget viser dig, hvordan din økonomi ser ud, og hvor stort et rådighedsbeløb du har. Nogle måneder er dyrere end andre, fordi nogle udgifter kun betales få gange om året. Det kan derfor være en god ide at spare op til de dyre måneder. Et budget for et år kan vise dig, hvor mange udgifter og hvor mange indtægter du har fordelt over hele året – og derfor også hvilke måneder du skal spare op til.

FASTE UDGIFTER

De faste udgifter er de udgifter, der skyldes klare aftaler med andre. Det kan være udgifter til husleje, el og varme, licens, telefon, forsikringer, avis, tilbagebetalinger på lån og lignende.

HOVEDSTOL

Hovedstolen er det beløb, man samlet skal låne fra banken. Det er provenuet – de penge man får ind på kontoen – og stiftelsesomkostningerne lagt sammen. I vores eksempel vil hovedstolen være $10.000 \text{ kr.} + 1.500 \text{ kr.} = 11.500 \text{ kr.}$

KREDITVÆRDIG

Du er kreditværdig, hvis du kan bevise, at du har evnen og viljen til at tilbagebetale et lån og lånets renter. Din evne bliver beregnet ved at se på dine indtægter, dine udgifter og dit rådighedsbeløb med og uden lånet. Din vilje skal du overbevise banken om. Banken vil bl.a. se på, om du har overholdt alle tidligere aftaler, og om du har sparet op.

(ET LÅNS) LØBETID

Løbetiden på et lån er den periode, du skal bruge til at betale et lån samt gebyrer og renter tilbage til banken.

LÅN

Et lån er penge, som du låner og skal betale tilbage med renter i løbet af en aftalt periode. Hvis du er over 18 år og kreditværdig, har du mulighed for at få et lån. Når man låner penge, består lånet af flere forskellige dele: Hovedstol, stiftelsesomkostninger og provenu.



NEED TO KNOW: BANK OG ØKONOMI

NEMID

NemID er en elektronisk signatur, som du kan bruge som login mange steder. Fx i din bank, til skat. dk, hvis du vil se dine forsikringer eller logge på din kommunes online selvbetjening.

NEMKONTO

En NemKonto er den konto, som det offentlige bruger til at udbetale penge til. En NemKonto er en helt almindelig konto, som man har i forvejen.

PROVENU

Hvis du skal låne 10.000 kr. til en computer, er det vigtigt, at du får 10.000 kr. ind på kontoen, så du kan betale for computeren i butikken. Provenuet er derfor det beløb, som går ind på din konto.

RENTER

Renter er prisen på penge.

Hvis du låner penge i banken, skal du betale renter (udlånsrenter). Når du sætter dine penge i banken, så låner banken dine penge, og betaler derfor også renter til dig (indlånsrente).

Renter bliver fastsat i procent. De fleste lån i banker har en variabel rente. Det betyder, at prisen på penge kan stige eller falde.

RESTGÆLD

Restgæld er et udtryk for, hvor meget man skylder efter, at man har afdraget på sit lån/hovedstolen. Hvis vi tager eksemplet fra tidligere, kan man sige, at når man har afdraget 2.000 kr. på gælden/hovedstolen, så er restgælden $11.500 \text{ kr.} - 2.000 \text{ kr.} = 9.500 \text{ kr.}$

RKI

RKI er et offentligt tilgængeligt register over folk, der skylder penge og dårlige betalere. Hvis man er registreret i RKI, er det meget svært at låne penge. Man kan heller ikke købe en mobiltelefon med abonnement eller leje fx hvidevarer og elektronisk udstyr. I nogle tilfælde kan man også blive udelukket fra at leje en lejlighed.



NEED TO KNOW: BANK OG ØKONOMI

RÅDIGHEDSBELØB

Dit rådighedsbeløb er det beløb, du kan leve for, når dine faste udgifter er trukket fra dine indtægter. Dit rådighedsbeløb viser, hvor god en økonomi du har. Jo større dit rådighedsbeløb er, jo mindre sårbar er din økonomi, hvis der sker noget uventet. Hvis du skal i banken og spørge om et lån, vil banken typisk se på, hvor stort et rådighedsbeløb du har for at vurdere, om du kan få lov til at låne penge.

STIFTELSESOMKOSTNINGER

Når man opretter et lån, vil der typisk være omkostninger til banken for at oprette lånet. Det kan være gebyrer, som typisk er faste – dvs. det koster 1.000 kr., uanset hvor stort lånet er. Det kan også være stiftelsesprovision, som er angivet som en procentdel, fx 0,5 % af beløbet man skal låne. Det bliver derfor større, desto flere penge der skal lånes.

Hvis vi holder fast i eksemplet fra tidligere, så skal vi bruge 10.000 kr. til computeren. Banken skal så have 1.000 kr. i gebyr og 500 kr. (10.000 kr. x 0,5 %). Stiftelsesomkostninger er derfor 1.500 kr. i vores eksempel.

YDELSE

Ydelsen på et lån er det, man skal betale på et lån. Ydelsen består af renter og afdrag. Afdrag er det man betaler tilbage på sin gæld, og renter er det man betaler for at have gælden.

ÅOP

ÅOP betyder "Årlige Omkostninger i Procent", og det er den samlede pris for at låne penge. Der er indregnet renter, etableringsomkostninger og gebyrer i hele lånets løbetid. Samtlige renter og omkostninger er derefter fordelt pr. år. Hvis du skal sammenligne priser på forskellige lån, er ÅOP en vigtig oplysning, der kan hjælpe dig med at finde det billigste lån.